

POLITECHNIKA KRAKOWSKA IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2013/2014

Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej

Kierunek studiów: Elektrotechnika

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Kod kierunku: Elek

Stopień studiów: I

Specjalności: Inżynieria systemów elektrycznych

1 INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

NAZWA PRZEDMIOTU	Systemy elektroenergetyczne
NAZWA PRZEDMIOTU W JĘZYKU ANGIELSKIM	Electric Power Systems
KOD PRZEDMIOTU	WIEiK ELEKTROTECH oIS PW1 13/14
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty specjalnościowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	4.00
SEMESTRY	6

2 RODZAJ ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁADY	ĆWICZENIA	LABORATORIA	LABORATORIA KOMPUTERO- WE	PROJEKTY	
6	30	15	0	0	0	0

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel 1 Cele przedmiotu Systemy elektroenergetyczne polega na tym, żeby studenci zapoznali się z zachowaniem się systemu elektroenergetycznego po różnych zakłóceniach, zwarcjach oraz ciężkich awariach. Na podstawie analizy analitycznej zabaczyc od czego zależy możliwość zapewnienia stabilności statycznej oraz dynamicznej. Na tej zasadzie podają się sposoby poprawy stabilności pracy równoległej generatorów.

Cel 2 Ważne także nauczyć się metod oceny stabilności statycznej i dynamicznej system elektroenergetycznego.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

- 1 Przedmiot Systemy elektroenergetyczne jest podstawowym dla specjalności Energetyka I Elektrotechnika. Swoim celem ma zadanie sformować wiedzę o warunkach pracy generatorów połączonych z sieciami elektryczną, przyczynach pojawiania się kolysan w elektromechanicznych i elektromagnetycznych oraz skutków spowodowanych kolysaniami.

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

EK1 Wiedza Rozmiary zmian wydajności kotłowni. Kocioł jako obiekt regulacji ciśnienia i temperatury. Stany niestabilne w pracy kotłowni. Przyczyny zmian częstotliwości w systemach elektroenergetycznych i ich skutki. Właściwości dynamiczne turbin parowych. Wymagania regulatorów turbin parowych. Schemat blokowy układu wzbudzenia generatorów i parametry układu wzbudzenia przy silnych zakłóceniach i małych odchyleniach. Reakcja równowagi generatorów.

EK2 Wiedza Charakterystyka mocy układu przesyłowego, zadania regulacji napięcia generatora stawiane przez system elektroenergetyczny. Mechaniczne i elektryczne zjawiska niestabilne w generatorach. Moc synchronizująca w generatorach przyłączonych do szyn o napięciu sztywnym. Moc synchronizująca pomiędzy generatorami dwóch oddzielnych elektrowni. Kolysania swobodne wirnika generatora i wpływ uzwojeń tłumiących na kolysania swobodne wirnika. Kolysania wymuszone wirnika generatorów. SEM generatorów w stanie niestabilnym przy stałym wzbudzeniu i przy wzroście wzbudzenia. Moment elektromagnetyczny w czasie kolysan wirnika. Przerwanie zwarcia wyłącznikiem szybko działającym. Stale czasowe elementów składowych systemu elektroenergetycznego. Równania stanów przejściowych systemu elektroenergetycznego. Analiza zachowania się systemu elektroenergetycznego w stanach niestabilnych. Dynamika regulowanych systemów elektroenergetycznych. Schematy zastępcze generatorów, transformatorów i linii.

EK3 Wiedza Odbiory i ich charakterystyki zastępcze. Systemy zastępowane układem jednomaszynowym i dwomaszynowym. Zasada równych pól, metoda krok po kroku. Pojęcie równowagi statycznej generatorów. Równowaga statyczna układu jednomaszynowego. Zapas równowagi statycznej. Metoda pierwszego przybliżenia Lapunowa. Małe zmiany obciążenia generatorów. Metoda małych odchylen dla układu jednomaszynowego bez regulacji, z proporcjonalną regulacją oraz silną regulacją wzbudzenia. Dynamiczne naruszenie równowagi pracy równoległej. Układ jednomaszynowy przy zmianie reakcji sieci. Układ jednomaszynowy przy zwarciu w sieci. Czas graniczny wyłączania zwarcia.

EK4 Umiejętności Obliczanie zależności zmiany częstotliwości od zmiany obciążenia generatora. Obliczyć charakterystykę mocy turbogeneratora zadanej mocy i narysować wykres wektorowy dla stałych. Obliczyć wartość współczynnika synchronizującego w zależności od prądu biernego systemu oraz kąta rozchylenia dla obciążenia znamionowego. Obliczyć współczynnik stabilności statycznej generatora "Krok po kroku" obliczyć przebieg elektromechaniczny układu przesyłowego generatorami 200 po gwałtownej zmianie mocy

6 TREŚCI PROGRAMOWE

WYKŁADY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	Wpływ kotłowni na stany systemu elektroenergetycznego. Rozmiary zmian wydajności kotłowni. Kocioł jako obiekt regulacji ciśnienia i temperatury. Stany niestabilne w pracy kotłowni.	2
W2	Turbiny jako element systemu elektroenergetycznego. Przyczyny zmian częstotliwości w systemach elektroenergetycznych i ich skutki. Właściwości dynamiczne turbin parowych. Wymagania regulatorów turbin parowych.	3

WYKŁADY		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W3	Regulacja wzbudzenia generetorów synchronicznych. Schemat blokowy układu wzbudzenia generatorów i parametry układu wzbudzenia przy silnych zakłóceniach i małych odchyleniach.	2
W4	Elektryczne konsekwencje kołysań mechanicznych wirników generatorów. Reaktancja równoważna generatorów. Charakterystyka mocy układu przesyłowego, zadania regulacji napięcia generatorów stawiane przez system. elektroenergetyczne. Mechaniczne I elektryczne zjawiska niustalone w generatorach. Moc synchronizująca w genratorach przłączonych do szyn o napięciu sztywnym. Moc synchronizująca pomiędzy generatorow dwóch oddzielnych elektrowni. Kolysania swobodne wirnika generator I wpływ uzwojen tłumionych na kolysania swobodne wirnikow. Kolysania wymuszone wirnikow generatorow.	7
W5	Zmiany warunków pracy wywołane kołysaniami wirników dużych generatorow. SEM generatorów w stanie niustalonym przy stałym wzbudzeniu i przy wzroście wzbudzenia. Momenty elektromagnetyczne w czasie kołysań wirnika. Przerwanie zwarcia wyłącznikiem szybko działającym.	4
W6	Stany niustalone wywołane zmianami w systemach elektroenergetycznych. Stałe czasowe elementów składowych systemów elektroenergetycznych. Równania stanów przejściowych systemu elektroenergetycznego. Analiza zachowania się systemu elektroenergetycznego w stanach niustalonych. Dynamika regulowanych systemów elektroenergetycznych.	5
W7	Zasady obliczania stanów niustalonych w systemach elektroenergetycznych. Schemat zastępczy generatorów, trasformatorów i linii. Odbiory i ich charakterystyki zastępcze. Systemy zastępowany układom jednomaszynowym i dwomaszynowym. Zasada równych pól. Metoda krok po kroku.	5
W8	Analiza równowagi statycznej i dynamicznej. Pojęcie równowagi statycznej generatora. Równowaga statyczna układu jednomaszynowego. Zapas równowagi statycznej. Metoda pierwszego przybliżenia Lapunowa. Małe zmiany obciążenia generatora. Metoda małych odchyłeń dla układu jednomaszynowego bez regulacji, z proporcjonalną regulacją oraz silna regulacja wzbudzenia. Dynamiczne naruszenie równowagi pracy równoległej. Układ jednomaszynowy przy zmianie reaktancji sieci. Układ jednomaszynowy przy zwarcu w sieci. Czas graniczny wyłączania zwarcia.	2

ĆWICZENIA		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
C1	.	15

7 NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1 Wykłady

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	0
Konsultacje przedmiotowe	0
Egzaminy i zaliczenia w sesji	0
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	30
Opracowanie wyników	30
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	15
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4.00

9 SPOSOBY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1 Odpowiedź ustna

F2 Sprawozdanie z ćwiczenia laboratoryjnego

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1 Egzamin pisemny

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1	
NA OCENĘ 2.0	Nie zna przyczyn i skutków zmian charakterystyk turbozespolów.
NA OCENĘ 3.0	Zna przyczyny zmian stanów kotłowych, turbin i generatorów.
NA OCENĘ 3.5	Zna przyczyny zmian stanów kotłowych, turbin i generatorów oraz definicję stabilności statycznej.

NA OCENĘ 4.0	Zna przyczyny zmian stanów kotłowych, turbin i generatorów oraz właściwości dynamiczne turbozespołów.
NA OCENĘ 4.5	Zna przyczyny zmian stanów kotłowych, turbin i generatorów oraz definicje stabilności statycznej i dynamicznej oraz założenia pod czas obliczeń stanów elektromechanicznych niustalonych.
NA OCENĘ 5.0	Zna przyczyny zmian stanów kotłowych, turbin i generatorów, właściwości dynamiczne turbozespołów oraz założenia pod czas obliczeń stanów elektromechanicznych niustalonych.
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 2.0	Nie zna skutków od odczytów mocy czynnej w układzie przesyłowym.
NA OCENĘ 3.0	Zna charakterystykę mocy układu przesyłowego bez regulacji wzbudzenia.
NA OCENĘ 3.5	Zna charakterystyki mocy układu przesyłowego bez regulacji i z regulacją wzbudzenia generatora proporcjonalnej.
NA OCENĘ 4.0	W stanie wyjaśnić charakterystyki mocy układu przesyłowego bez regulacji i z regulacją wzbudzenia generatora powolnej oraz szybkiej.
NA OCENĘ 4.5	W stanie wyjaśnić charakterystyki mocy układu przesyłowego bez regulacji i mechaniczne zjawiska niustalone w generatorach.
NA OCENĘ 5.0	Zna charakterystyki mocy układu przesyłowego oraz mechaniczne i elektryczne zjawiska niustalone w generatorach.
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 2.0	Nie w stanie wyjaśnić pojęcia mocy synchronizującej i pochodzenie kołysan wirników generatorów.
NA OCENĘ 3.0	W stanie wyjaśnić proces synchronizacji i pochodzenie kołysan swobodnych wirników generatorów.
NA OCENĘ 3.5	W stanie wyjaśnić proces synchronizacji i różnicę pomiędzy kołysaniami swobodnymi i wymuszonymi wirników generatorów.
NA OCENĘ 4.0	W stanie wyprowadzić wzory mocy synchronizującej i wyjaśnić pochodzenie kołysan swobodnych wirników generatorów.
NA OCENĘ 4.5	W stanie wyprowadzić wzory mocy synchronizującej i wyjaśnić pochodzenie kołysan swobodnych i wymuszonych wirników generatorów
NA OCENĘ 5.0	W stanie wyprowadzić wzory mocy synchronizującej oraz moment elektromagnetyczny w czasie kołysan wirników generatorów.
EFEKT KSZTAŁCENIA 4	
NA OCENĘ 2.0	Nie zna metod oceny stabilności statycznej system elektroenergetycznego.
NA OCENĘ 3.0	Rozumie umowę równowagi statycznej generatorów.

NA OCENĘ 3.5	Zna umowy równowagi statycznej generatorów oraz rozumie równowagę statyczną układu jednomaszynowego.
NA OCENĘ 4.0	Zna umowy równowagi statycznej generatorów i zasadę równych potęg oraz metodę krok po kroku dla obliczania równowagi statycznej układu jednomaszynowego.
NA OCENĘ 4.5	Zna umowy równowagi statycznej układu jednomaszynowego i w stanie zastosować metodę pierwszego przybliżenia Lapunowa.
NA OCENĘ 5.0	Zna umowy równowagi statycznej generatorów i w stanie zastosować metody krok po kroku, pierwszego przybliżenia Lapunowa i małych odchylen dla układu jednomaszynowego bez regulacji, z proporcjonalną regulacją oraz silną regulacją wzbudzenia.

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKT KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO SZCZEGÓŁOWYCH EFEKTÓW ZDEFINIOWANYCH DLA PROGRAMU	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	K_W19, K_U19	Cel 1	W1 W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 C1	N1	F1 F2
EK2	K_W19, K_U19	Cel 1	W1 W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 C1	N1	F1 F2
EK3	K_W19, K_U19	Cel 1	W1 W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 C1	N1	F1 F2
EK4	K_W19, K_U19	Cel 1	W1 W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 C1	N1	F1 F2

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

[1] | Notatki wykładów — ., ., 0, .

[2] | Zbigniew Jasicki — *Elektromechaniczne stany przejściowe w systemach elektroenergetycznych. Tom I i II*, Warszawa, 1987, Państwowe Wydawnictwo Naukowe

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- [1] | Pod redakcją Szczesnego Kujszczyka — *Elektroenergetyczne sieci rozdzielcze. Tom I i II*, Warszawa, 1990, Państwowe wydawnictwo Naukowe

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH**OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ**

dr hab.inż. Vasyl Hudym (kontakt: gudymvi@ukr.net.pl)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

- 1 Prof. dr hab.inż. Vasyl Hudym (kontakt: gudymvi@ukr.net)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejscowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....